

Anastrophyllum cavifolium

Fjälltrappmossa

Klass: *Marchantiopsida*, **Ordning:** *Jungermanniales*, **Familj:** *Jungermanniaceae*, **Släkte:** *Anastrophyllum* (trappmossor), **Art:** *Anastrophyllum cavifolium* - fjälltrappmossa (H.Buch & S.W.Arnell) Lammes **Synonymer:** *Orthocaulis cavifolius* H.Buch & S.W.Arnell, *Lophozia cavifolia* (H.Buch & S.W.Arnell) R.M.Schust.

Kännetecken

Fjälltrappmossa är en brun- eller rödaktigt grön bladlevermossa med tvåflikade, starkt kupade blad. Skotten är upp till 3 cm långa och ca 1 mm breda och växer upprätta i små tuvor. Stipler saknas eller är rudimentära. Groddkorn förekommer då och då och är rödbruna och tvåcelliga. Arten är skildkönad. Endast hanorganen är hittills funna. Den kan likna *A. minutum* var. *grandis* men har såväl större bladceller som groddkorn.

Utbredning och status

Arten är endast funnen på tio lokaler från Härjedalen till Torne lappmark. Samtliga fynd är gjorda i övre lågalpin och lägre mellanalpin zon. Den eftersöktes 1997 utan resultat på Tväråklumpen i Jämtland. Den kan emellertid vara förbisedd och bör eftersökas mer. I Norge är den funnen i Nordland och i Finland endast i Enontekiö lappmark. Utanför Norden finns arten i nordligaste Ryssland, norra Ural och Sibirien. Fjälltrappmossa är även känd från Spetsbergen, västra Nordamerika (Alaska och Nordvästterritoriet) samt från Grönland. Utbredningstypen är arktisk. Arten är rödlistad även i flera andra länder i Europa. Den finns med på den europeiska rödlistan.

Ekologi

Denna levermossa växer inblandad i mosstäcket på torra stenblock på fjällhedar och i skyddade branter. Vanliga följarter är bl.a. tät kvastmossa *Dicranum elongatum* och bergkvastmossa *D. fuscescens*.

Hot

De få kända lokalerna (både i Sverige och i världen) samt det faktum att inga hon-plantor är påträffade gör att denna art är känslig för slumpfaktorer. Exploatering i fjällvärlden kan utgöra ett hot.

Åtgärder

Samtliga kända lokaler bör återbesökas för att kontrollera artens status, samt för att mer exakt undersöka dess miljökrav i Sverige. Växtplatser där den fortfarande finns bör meddelas berörd myndighet så att de kan skyddas från exploatering.

Övrigt

Utländska namn - NO: Skål draugmose.

Litteratur

- Damsholt, K. 2002. Illustrated flora of Nordic liverworts and hornworts. -- Nordic Bryological Society, Copenhagen and Lund
- Hong, W. S. 1996. *Anastrophyllum* in Western North America. *Bryologist* 99(1): 85-90.
- Konstantinova, N. A. & Potemkin, A. D. 1996. Liverworts of the Russian arctic: an annotated check-list and bibliography. *Arctoa* 6: 125-150.
- Lammes, T. 1977. *Anastrophyllum cavifolium* comb. nova. (Hepaticae, Jungermanniaceae). *Ann. Bot. Fenn.* 14: 46-48.
- Mårtensson, O. 1956. Bryophytes of the Torneträsk area. II. Musci. K. *Svenska Vet. Akad. Avh. Naturskydd.* 14.
- Schuster. R. M. 1969. *The Hepaticae and Anthocerotae of North America* II. 1062 pp. New York.
- Schuster. R. M. & Damsholt, K. 1974. The Hepaticae of West Greenland from 66° N to 72 ° N. *Medd. om Grønland* 199(1): 1-373. København.

Författare

Tomas Hallingbäck 1998. Uppdaterad 2010. © ArtDatabanken, SLU 2010.